

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrski.lt

2018-03-16 Nr. 4D-2018/1-367/3D- 850

Specialiųjų tyrimų tarnybai

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Kopija
Lietuvos Respublikos Seimo nariui
Vitalijui Gailiui

Į 2018-03-16 raštą Nr. S-34

DĖL SKUNDO IR SEIMO KONTROLIERIAUS TARPININKAVIMO

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-03-20 gavo Lietuvos Respublikos Seimo nario Vitalijaus Gailio pateiktą (toliau vadinama ir – Pareiškėja) skundą (informaciją) dėl galimos korupcijos, švaistomų valstybės biudžeto pinigų, nepotizmo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (Sodra).

2. Skunde, be kitų aplinkybių nurodoma, kad „[...] Profesinė sąjunga 2017 metais ne kartą kreipėsi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją (toliau – SADM), į Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ministrą pirmininką [...], informuodama apie galimus korupcinio pobūdžio nusižengimus, švaistomas valstybės biudžeto lėšas bei nepotizmo apraiškas Sodroje [...], tačiau į tai nebuvo atsižvelgta [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Skunde Seimo kontrolieriaus prašoma ištirti pateiktą informaciją, „[...] taip pat SADM veiksmus, atsakant į Profesinės sąjungos pateiktus prašymus [...]“.

4. Su Pareiškėjos skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos:

4.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

2. Seimo kontrolieriai netiria Respublikos Prezidento, Seimo narių, Ministro Pirmininko, Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos), valstybės kontrolieriaus ir Konstitucinio Teismo bei kitų teismų teisėjų veiklos, savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos.

3. Seimo kontrolieriai taip pat netiria prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinių sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo, [...].

4. Seimo kontrolieriai netiria skundų dėl darbo teisinių santykių, taip pat netikrina teismų priimtų sprendimų, nuosprendžių ir nutarčių pagrįstumo ir teisėtumo“;

13 straipsnis. Skundų pateikimas

„1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės. [...]“;

14 straipsnis. Reikalavimai skundui

„1. Skunde nurodoma:

- 1) adresatas – Seimo kontrolierių įstaiga (Seimo kontrolierius);
- 2) pareiškėjo vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas (buveinė);
- 3) skundžiamų pareigūnų vardai, pavardės ir pareigos, institucija ar įstaiga, kurioje jie

dirba;

4) skundžiamo sprendimo arba skundžiamos veikos apibūdinimas, jos padarymo laikas ir aplinkybės;

5) suformuluotas prašymas Seimo kontrolieriui;

6) skundo surašymo data ir pareiškėjo parašas.

2. Prie skundo gali būti pridedama:

1) ginčijamo sprendimo nuorašas;

2) turimi įrodymai ar jų aprašymas.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos skundo formos nesilaikymas ar rekvizitų nenurodymas negali būti pagrindas atsisakyti tirti skundą, išskyrus anoniminius skundus, taip pat atvejus, kai neįmanoma pradėti tyrimo dėl duomenų trūkumo, o pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašymu jų nepateikia, ar kai skundo tekstas yra neįskaitomas“;

15 straipsnis. Skundų padavimo terminas

„Skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip“;

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

„1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu:

[...]

3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai;

[...]

6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje.“

4.2. Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo:

7 straipsnis. Specialiųjų tyrimų tarnybos uždaviniai

„Specialiųjų tyrimų tarnybos uždaviniai – Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti baudžiamąjį persekiojimą dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, kriminalinę žvalgybą, korupcijos prevenciją, antikorupcinę visuomenės švietimą ir informavimą, analitinę antikorupcinę žvalgybą ir kitus įstatymuose ir kituose teisės aktuose Specialiųjų tyrimų tarnybai nustatytus uždavinius.“

4.3. Valstybės kontrolės įstatymo:

3 straipsnis. Valstybės kontrolės teisinis statusas

„1. Valstybės kontrolė yra Seimui atskaitinga aukščiausioji valstybinio audito institucija“;

4 straipsnis. Pagrindiniai Valstybės kontrolės uždaviniai

„Pagrindiniai Valstybės kontrolės uždaviniai yra:

1) prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas;

2) skatinti teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui;

3) vykdyti biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas.“

4.4. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatuose (nauja redakcija, galiojanti nuo 2017-01-10), patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. A1-11 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. sausio 24 d. įsakymo Nr. A1-

14 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, nustatyta:

„26. Fondo valdybos vidaus auditą atlieka Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Centralizuotas vidaus audito skyrius.

27. Fondo valdybos valstybinį (finansinį (teisėtumo) ir veiklos) auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.

28. Fondo valdybos finansų kontrolė atliekama Fondo valdybos direktoriaus nustatyta tvarka.“

4.5. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo:

28 straipsnis. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos funkcijos socialinio draudimo valdymo sistemoje

„Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama socialinio draudimo valdymo funkcijas ir formuodama šios srities valstybės politiką:

[...]

4) kontroliuoja Fondo valdybos veiklą ir organizuoja šios veiklos patikrinimus;

[...].“

5. Iš skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėja skundžiasi dėl galimos korupcijos, švaistomų valstybės biudžeto pinigų, nepotizmo Sodroje.

Vadovaujantis šio rašto 4.1 punkte nurodytu teisiniu reglamentavimu, pažymėtina, kad Seimo kontrolierius nevykdo galimai nusikalstamų korupcinio pobūdžio veikų tyrimo, neatlieka valstybės biudžeto lėšų panaudojimo kontrolės, todėl skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai.

Paaiškiname, kad nusikalstamų korupcinio pobūdžio veikų tyrimas yra Specialiųjų tyrimų tarnybos kompetencija (šio rašto 4.2 punktas). Valstybės lėšų panaudojimo teisėtumą ir pagrįstumą, prižiūredama, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas, atlieka Valstybės kontrolė, kuri be kita ko, atlieka Sodros valstybinį (finansinį (teisėtumo) ir veiklos) auditą (šio rašto 4.3, 4.4 punktai). Sodros vidaus auditą atlieka Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Centralizuotas vidaus audito skyrius (šio rašto 4.4 punktas). Pažymėtina, kad Sodros veiklą kontroliuoja ir organizuoja šios veiklos patikrinimus SADM (šio rašto 4.5 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir siekiant, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai būtų priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi, sprendžiame, jog tikslinga tarpininkaujant pagal kompetenciją kreiptis į Specialiųjų tyrimų tarnybą, Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, kad būtų įvertintos skunde aprašytos aplinkybės ir pateikti dėl šių aplinkybių motyvuoti paaiškinimai.

Papildomai informuojame Pareiškėją, kad ji turi teisę paduoti Seimo kontrolieriui skundą dėl SADM atsakingų pareigūnų galimo piktnaudžiavimo, biurokratizmo viešojo administravimo srityje. Pažymėtina, kad skundams Seimo kontrolieriui paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Paduodant skundą Seimo kontrolieriui, skunde turi būti apibūdinti skundžiami pareigūnai, jų pareigos, skundžiamas sprendimas (priėmusi institucija, priėmimo data) arba skundžiama veika, jos padarymo laikas ir aplinkybės, pateikti tai patvirtinantys įrodymai, jeigu jie yra (šio rašto 4.1 punktas). Atsižvelgdami į tai, siūlome Pareiškėjai per 14 dienų nuo šio rašto gavimo dienos pateikti Seimo kontrolieriui papildomą informaciją (skundą), nurodant konkrečius Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakingų pareigūnų veiksmus (neveikimą), pridėdant tai patvirtinančius dokumentus, jeigu jie yra (kreipimosi, atsakymų kopijos). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Seimo kontrolierius netiria skundų dėl darbo teisinių santykių (šio rašto 4.1 punktas). Be kita ko, pažymėtina, kad jeigu Sodroje yra galimai pažeidžiamos (ar pažeidinėjamos) darbuotojų teisės ir teisėti interesai, darbuotojai (jų atstovai) turi teisę kreiptis į Valstybinę darbo inspekciją prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kurios kompetencijoje yra užtikrinti darbo įstatymų laikymosi kontrolę.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes ir į tai, kad skunde nurodytų aplinkybių (nusikalstamo korupcinio pobūdžio veiksmų, valstybės biudžeto lėšų švaistymo) tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai ir skundą tikslinga nagrinėti kitose institucijose, skundas Seimo kontrolieriaus nenagrinėtinas.

6. Atsižvelgdamas į pirmiau aprašytas aplinkybes, į teisinį reglamentavimą, nurodytą šio rašto 4 punkte, **Seimo kontrolierius informuoja Pareiškėją**, kad, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktais, pagal kuriuos Seimo kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, kai skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai ir kai padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje, **atsisako tirti skundą. Skunde nurodytos aplinkybės pagal kompetenciją nagrinėtinos nurodytose institucijose.**

7. Seimo kontrolierius, įvertinęs problemos svarbą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalimi, **prašo:**

7.1. **Specialiųjų tyrimų tarnybos** – pagal kompetenciją įvertinti skunde aprašytas aplinkybes dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos galimai korupcinės veiklos, nepotizmo (**atsakymą prašytume pateikti Pareiškėjai, Seimo nariui, Seimo kontrolieriui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo dienos**);

7.2. **Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos** – įvertinti skunde nurodytas aplinkybes ir pateikti informaciją (tai pagrindžiančius dokumentus), kokių priemonių buvo imtasi reaguojant į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinio skyriaus profesinės sąjungos 2017 metais pateiktus kreipimusis dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos galimos korupcijos, švaistomų valstybės biudžeto pinigų, nepotizmo; pateikti profesinei sąjungai teiktus atsakymus, jeigu jie buvo teikti, jeigu nebuvo – motyvuotai paaiškinti to priežastis ir pateikti atsakymus profesinei sąjungai (**atsakymą prašytume pateikti Seimo nariui, Seimo kontrolieriui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo dienos**).

8. Kilus neaiškumų skundo klausimais Pareiškėją prašytume kreiptis į Seimo kontrolierių įstaigą nemokamu telefonu 8 800 22 100 arba telefonu antradieniais ir ketvirtadieniais (14.00–16.00) į Seimo kontrolieriaus patarėją Anželiką Titovienę.

PRIDEDAMA. Skundo kopija, 2 lapai. Specialiųjų tyrimų tarnybai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas